

Tetiana Shram
*Candidate of Economic Sciences, Docent,
Associate Professor at the Department of Finance, Accounting and Taxation
Kherson National Technical University*

Шрам Т.В.
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Херсонського національного технічного університету*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-452-8-60>

WAYS OF REFORMING THE SIMPLIFIED TAXATION SYSTEM

ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Відновлення та розвиток економіки в умовах воєнних дій є ключовим завданням для забезпечення стійкості держави. Мале підприємництво – це рятівне коло для економіки в часи повоєнної кризи, його динамічність та стійкість до змін роблять його незамінним чинником відновлення.

Зважаючи на суттєву роль малого бізнесу, його розвиток є неможливим без вагомій державній підтримки, відповідного нормативно-правового забезпечення, оподаткування, спрощення вимог до ведення бізнесу і складання звітності, тому виникає необхідність у розробленні та реалізації обґрунтованої державної політики підтримки малого бізнесу, передусім це стосується реформування системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва із метою створення сприятливих умов для розширення бізнесу.

Спрощена система оподаткування була запроваджена Указом Президента України № 727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» (втрата чинності) та передбачає спеціальний податковий режим для зниження податкового навантаження та стимулювання малого підприємництва в Україні.

Відповідно до Податкового кодексу України спрощена система оподаткування – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [1].

Причини, які обумовлюють обирати спрощену систему оподаткування суб'єктами малого підприємництва можна вважати саме перевагами цієї системи:

- процедури і порядки реєстрації платника єдиного податку значно спрощені, що робить їх доступнішими для підприємців;
- за певних умов можливий перехід на сплату єдиного податку, що дає підприємцям більше свободи у виборі оптимальної системи оподаткування;
- розрахунок податків значно спрощений, що економить час та ресурси;
- ведення поточного бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності спрощені, роблячи їх доступнішими;
- кількість форм податкової звітності зменшена, а порядок їх подання спрощений, що полегшує ведення податкового обліку;
- сплата єдиного податку замінює ряд інших податків, що робить цю систему більш вигідною;
- відсутність необхідності застосовувати реєстратор розрахункових операцій (ФОП 1-ї групи), що економить їхні витрати.

Водночас із перевагами у спрощеній системі оподаткування є й певні недоліки:

- розмір податку для 1 та 2 категорій платників не залежить від результатів діяльності;
- обмеженість обсягу доходів (ФОП 1-3 груп);
- обмеженість вибору видів діяльності;
- обмеження на отримання податкових кредитів для здійснення інвестиції та розвитку;
- обмеження на отримання податкових накопичень;
- відсутність можливості зменшення податкових витрат;
- неможливість звільнення новостворених суб'єктів малого підприємництва від оподаткування на кілька перших років діяльності, а також відсутності для них пільгових умов кредитування [2, с. 244].

Підсумовуючи наведені вище аргументи вважаємо, що для покращення спрощеної системи оподаткування, можна використовувати наступні підходи:

- удосконалення нормативно-правової бази даної системи оподаткування, роз'яснення основних термінів, визначення напрямів підтримування малого підприємництва;
- розширення переліку видів діяльності, для яких на даний час не застосовується спрощена система оподаткування;
- звільнення від оподаткування новостворених суб'єктів малого підприємництва або зниження ставок оподаткування у перший рік їх діяльності;
- розробка програм, що сприятимуть розвитку малого підприємництва, запровадження пільгового режиму кредитування і інвестування у малий бізнес;
- розробка заходів, які б забезпечували стабільність податкової системи в цілому,
- збереження мораторію на впровадження радикальних змін в системі оподаткування для суб'єктів малого підприємництва під час війни [3, с. 120].

Отже, сучасна система оподаткування суб'єктів малого підприємництва не є достатньо ефективною, тому з метою стимулювання розвитку малого бізнесу необхідно удосконалювати та реформувати податкову систему в цілому. Для підвищення її ефективності Україна повинна активно вивчати міжнародний досвід державної допомоги малому бізнесу, а саме: надання держаних гарантій за кредитами; створення мережі спеціальних банків для співпраці з суб'єктами малого підприємництва на різних рівнях; надання податкових пільг за умови реінвестування частини прибутку у власний розвиток; стимулювання інноваційної діяльності суб'єктів малого підприємництва; надання грантової підтримки; створення сприятливих умов до інформаційних та консультаційних послуг.

Під час розробки програми державної підтримки малого підприємництва в Україні важливо зважати на такі ключові фактори:

- національні та регіональні особливості розвитку: програма повинна бути адаптована до специфіки українського економічного ландшафту, враховувати різні потреби та можливості малих підприємств в різних регіонах;
- військовий стан: програма має бути гнучкою та адаптованою до мінливих умов, пов'язаних з воєнними діями;
- інші фактори: слід також враховувати інші фактори, такі як рівень розвитку інфраструктури, доступ до фінансування, кваліфікація кадрів тощо.

Важливо, щоб програма державної підтримки малого підприємництва була комплексною та охоплювала такі напрямки:

- фінансова підтримка: надання кредитів, грантів, субсидій, гарантій тощо;
- інформаційна та консультативна підтримка: надання інформації про програми підтримки, доступ до консалтингових послуг;

– освітні та тренінгові програми: підвищення кваліфікації власників та працівників малих підприємств;

– створення сприятливого бізнес-клімату: спрощення процедур реєстрації та ведення бізнесу, зменшення податкового навантаження, захист прав власності тощо.

Ефективна програма державної підтримки малого підприємництва може істотно стимулювати розвиток цього сектору економіки, що сприятиме створенню нових робочих місць, збільшенню податкових надходжень до бюджету та покращенню загального економічного стану в країні.

Література:

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

2. Козинець І.Г., Кравченко О.В. Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 242-245. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-3/58>

3. Грановська І.В. Сучасний стан розвитку оподаткування малого бізнесу в Україні. *Держава та регіони*. 2021. № 3 (120). С. 114-121. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-3-18>